

Артемчук В. В., аспірантка,
кафедра педагогіки та психології

ТРЕНІНГ-ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ЦИКЛУ

Стрімкий поступ науково-технічного прогресу, що характеризує сучасний цивілізаційний розвиток, з одного боку, зумовлює постійне оновлення технологій, з іншого, їх швидке моральне старіння. Конкурентоспроможність організацій залежить від рівня знань фахівців, їх креативності, здатності узгоджувати свої освітні потреби з об'єктивною реальністю. Прикладний характер дисциплін психолого-педагогічного циклу, специфіка економічного ВНЗ та потреби соціальної практики господарювання та управління зумовили вибір провідного методу навчання студентів — тренінгу.

Зворотний зв'язок зі студентською аудиторією показав факт запиту студентів на оволодіння навичками створення позитивних установок у процесі взаємодії з оточуючими, вміння слухати і чути співрозмовника, встановлювати ефективний зворотний зв'язок зі співрозмовниками, вміння структурувати подану інформацію для кращої її сприйняття реципієнтом. Саме тренінгова форма навчання дозволяє студентам знайти відповіді на поставлені питання в галузі ділового спілкування та оволодіти конкретними комунікативними знаннями та вміннями.

У відповідь на ці очікування та запити, та як реалізація андрагогічних принципів про орієнтацію на освітні потреби того, хто навчається у процесі навчання, й спільну діяльність того, хто навчається, та того, хто навчає, зі студентами був проведений міні-тренінг «Драми спілкування та їх подолання».

Як відомо, російська дослідниця Е.В. Сидоренко виокремлює 4 драми спілкування, які найчастіше проявляються в повсякденному житті:

- драма слухання,
- драма розуміння,
- драма зворотнього зв'язку,
- драма самовираження.

Слід зазначити, що в ході проведення тренінгу студенти до перелічених драм додали також «драму емоційності», яка дуже часто заважає у спілкуванні, часто саме вона обумовлює та поглиблює інші.

Перелічені «драми» були виявлені у процесі проведення занять з дисциплін психолого-педагогічного циклу. Проблема їх подолання був присвячений вказаний міні-тренінг. Тренінг подолання драм спілкування ставить своєю ціллю розвиток умінь ефективно взаємодіяти в ситуаціях ділового спілкування, адекватно подавати інформацію співрозмовнику, формувати атракцію, оволодівати ініціативою у спілкуванні.

В ході тренінгу студенти опановують низку технік подолання драм спілкування: вироблення адекватної оцінки ситуації взаємодії; орієнтації у позиції та мотивах співрозмовника виходячи з вербальних та невербальних проявів, активного слухання, результативної та персоніфікованої аргументації, приєднання до співрозмовника.

Участь студентів у тренінгових заняттях, як показала практика їх проведення, дозволяє самостійно зробити висновки про недоцільність використання вузькоспеціальних термінів для аудиторії, яка не включена в певне професійне коло (може бути виявлена драма розуміння), про недоцільність використання мов субкультур поза їх межами; про необхідність застосування прийомів активного, емпатичного слухання задля уникнення драми зворотнього зв'язку тощо. Задля подолання драми емоційності серед студентів був проведений обмін досвідом, щодо вмінь регулювати власну емоційну напругу.

Аналіз проведених вправ показав, що безпосередня участь у певних ігрових ситуаціях дала змогу підкріпити ті знання, які студенти мали на теоретичному рівні, але не володіли засобами їх впровадження у реальну практику спілкування. Участь у заняттях із застосуванням інтерактивних методів розкрила перед тими хто навчається наслідки драм спілкування при подальшому професійному становленні особистості та побудові стосунків із колективом.

У процесі проведення тренінгу нами були виявлені конкретні проблемні ситуації, пов'язані з певним розривом у теоретичних знаннях студентів та можливістю їх використання на практиці. Також має місце необізнаність або викривлене сприйняття студентами майбутньої професійної діяльності. Використання андрагогічних принципів навчання дало можливість поповнити особистий багаж знань студентів за рахунок ознайомлення з позитивним

досвідом колег по навчанню у вирішенні певних професійних ситуацій.

Як бачимо, вихідні положення навчання дорослих (андрагогіки) доцільно застосовувати при підготовці майбутніх спеціалістів у ВНЗ, зокрема, через широке використання тренінгових форм навчання.

Актуалізація студентами особистого досвіду з наступним його обміном сприяє, з одного боку — підвищенню якості вивчення предмету, з іншого боку — збагачує ідеями щодо вирішення найбільш проблемних питань у підготовці спеціалістів, що є передумовою підвищення якості навчального процесу.

*Балюк І. А., старш. викл.,
кафедра правового регулювання економіки*

ДІЛОВА ГРА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ ЮРИСТА ГОСПОДАРЬСЬКОГО СПРЯМУВАННЯ

Ділова гра, за визначенням Вікіпедії, — це метод пошуку рішень в умовній проблемній ситуації. Елементи ділової гри: розподіл за ролями, змагання, особливі правила інше. Застосовується як метод активного навчання учасників з метою вироблення в них навиків прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, а також як засіб тестування здібностей.

Сучасна правова регламентація господарської діяльності вимагає допомоги юриста-фахівця господарського спрямування. Така допомога є важливою умовою здійснення успішної господарської діяльності. Для формування належної компетенції, навчання професійно спрямованого мислення студентів — майбутніх спеціалістів у галузі права, зокрема господарського права, мають застосовуватися сучасні методології навчання. Метрологія базується на основі комплексного опанування знань та формування навичок, коли поряд з традиційними лекціями та семінарськими заняттями від яких не можна відмовлятися, застосовуються різні форми активізації навчального процесу.

Однією з таких форм є Ділова гра — форма навчання, яка сприяє підвищенню рівню викладання та якості знань студентів, визначеності студентів щодо власних здібностей. Гра — це активний спосіб навчання, побудований на принципі взаємодії в гру-